

Savimassan kehitys palonsuojatuotteeksi Stalk- ja Biosivu-hankkeissa

1.3.2023-31.12.2024

Rakennustekniikka, Rakennusfysiikan tutkimusryhmä

Projektipäällikkö ark. Mikael Westermarck

Vastuullinen johtaja prof. Juha Vinha

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

Stalk-hanke on saanut tukea ympäristöministeriöltä Vähähiilinen rakennettu ympäristö -ohjelmasta, jonka rahoitus tulee EU:n kertaluonteisesta elpymisvälineestä (RRF).

Tavoitteen asettelu

Luonnonmukaiset lämmöneristeet ovat biopohjaisia eli palavia (paloluokka B, C, D...)

Jotta materiaalien vähähiilisyydellä olisi merkitystä, niiden on sovellettava kerrostalorakentamiseen

Voidaanko biopohjaisia lämmöneristeitä käyttää kerrostalon ulkovaipassa palonormien valossa?

P1 paloluokan kerrostalossa oltava palamaton runkorakenne > Betoni/teräs > rakennusmateriaalien vähähiilisyys?

P2 paloluokan puukerrostalon ulkovaipassa kaikkien materiaalien on oltava paloluokassa A

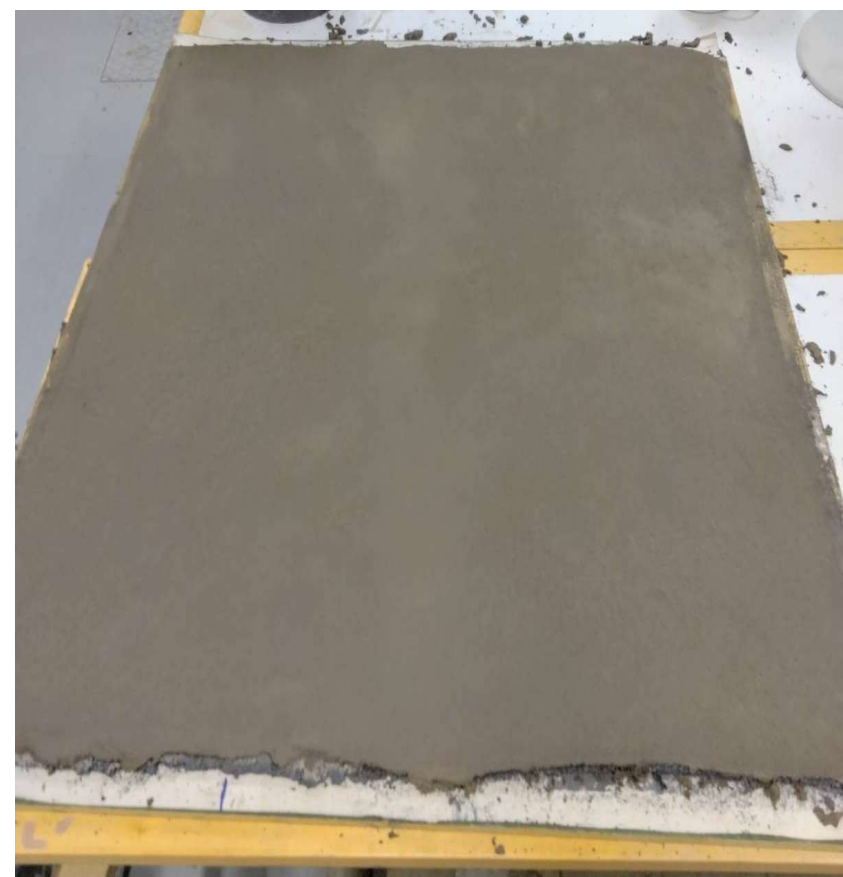
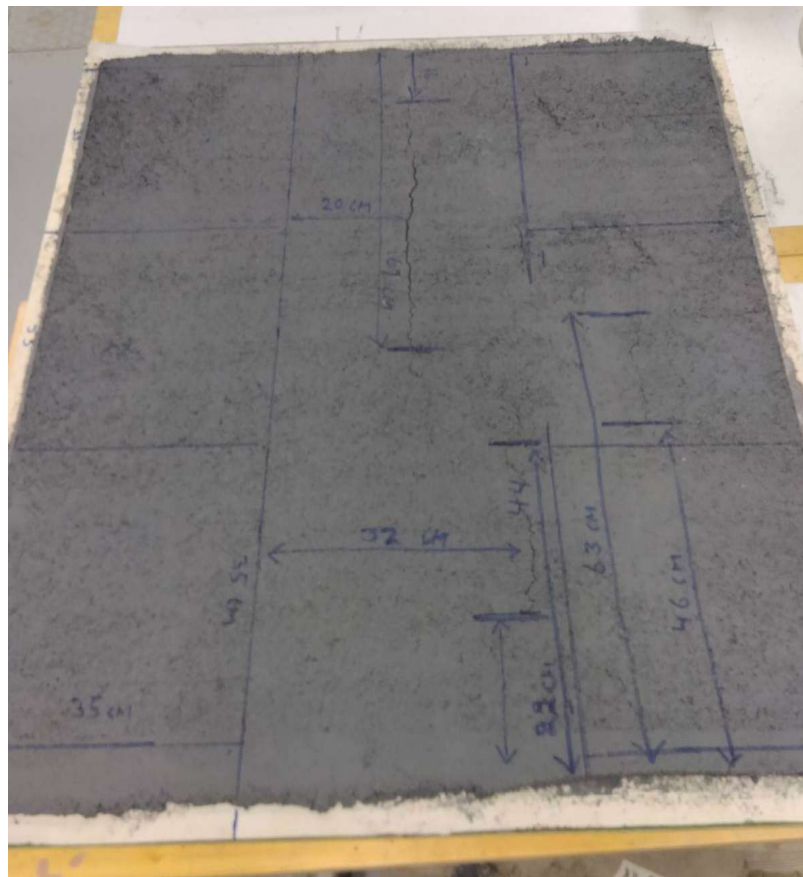
Toiminnallisen palosuunnittelun kautta on mahdollisuus osoittaa (puurunkoisen) rakennuksen paloturvallisuus P0 paloluokassa myös biopohjaisia eristeitä käytettäessä. Ulkovaipan sisäpinnassa tarvitaan oletettavasti palonsuojaverhous, joka on vähintään luokassa **A2**, ja suojaa palolta 30 minuuttia (**K₂ 30**).

Palonsuojasavilevyn ja -laastin valmistus

Kuiva savijauho, biorae, hiekka ja vesi sekoitettiin ja levyissä käytetty juuttiverkko kastettiin savilietteeseen

*Rakennusfysikaalisia testejä varten valmistettiin savesta, biohiilestä ja hiekasta koostuva pohjalaasti sekä savesta ja hiekasta koostuva pintalaasti. Kuivuneesta laastista leikataan koekappaleet.
Fescon teki laastien koevalmistuksen 14.3.2024.*

Savilevy valmistettiin valssaamalla useasta kerroksesta savi-päistäremassaa (415). Juuttiverkkoa on alapinnassa ja 3 mm yläpinnasta. Täysimittainen levy painaa alle 50 kg.

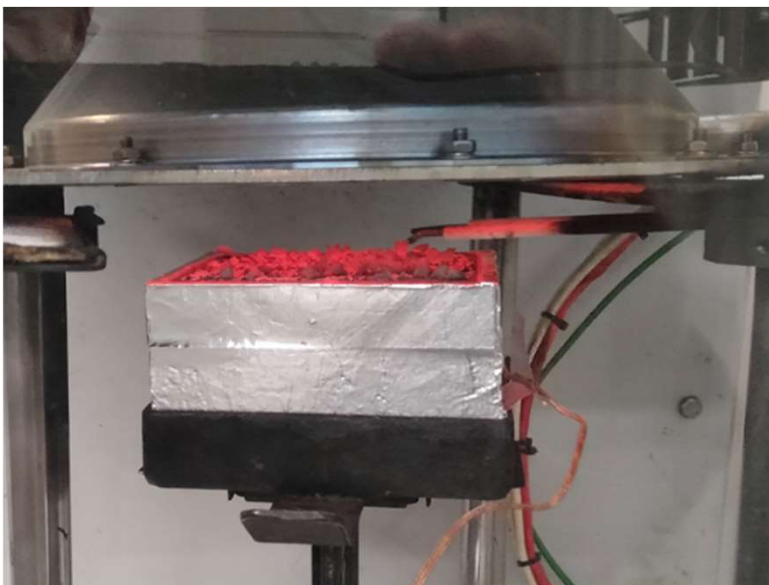

Savilevy kuivattiin ilmavirrassa ja levyn pinta maalattiin savesta ja tärkkelyksestä koostuvalla savimaalilla

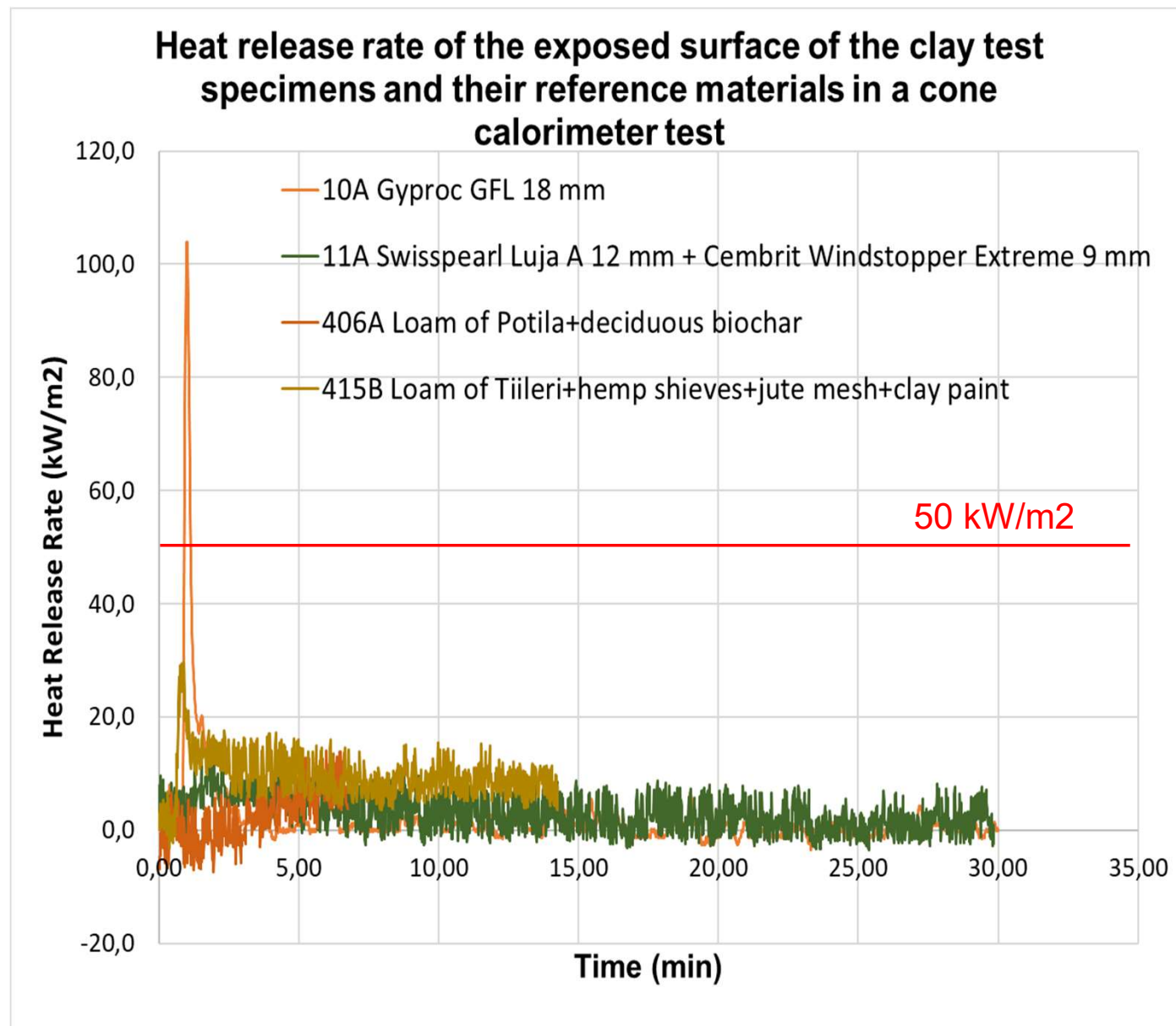
Koekappaleiden koostumuksia

Test Specimens											
Raw material type		Loam		Sand	Biochar	Hemp	Reed	Wood		Water	Dry density
Raw material (clay content)		Tiileri. Clay 51 %	Potila. Clay 28 %			Shives	Grinded	Hunton	Grinded		g/dm ³
Density g/dm ³		2670	2740		860	420	600		750		
Code	Description	%	%	%	%	%	%	%	%	%	
	10 Gyproc GFL 18 FireLine										833
	11 Swisspearl Cembrit Windstopper Extreme 9 mm + Luja A 12 mm										695
403	Tiileri+hemp shieves 2-5 mm. Grinded	84 %				16 %				52 %	939
405	Tiileri+reed 0-2 mm mm. Grinded reed	84 %					16 %			56 %	1217
406	Potila+deciduous biochar		91 %			9 %				39 %	1395
1407	Potila+Hunton. Wood fiber		91 %					14 %		52 %	1205
407	Potila+grinded wood 0-2 mm		85 %						15 %	50 %	1133
408	Tiileri+sand+grinded wood 0-2 mm.	57,0 %		28 %					15 %	45 %	1274
409	Potila+hemp shieves 0-2 mm		84 %			16 %				58 %	932
410	Potila+reed 0-2 mm+sand		64 %	20 %			16 %			41 %	1011
411	Potila+reed 0-2 mm		84 %				16 %			36 %	1155
412	Potila+grinded wood 0-2 mm. 18 mm also with carton and clay paint		85 %					15 %		46 %	1264
415	Tiileri+grinded hemp (+jute mesh and clay paint)	84 %				16 %				77 %	888
416	Tiileri+grinded reed+sand 0-0,6 mm	23 %		61 %			16 %			55 %	1365
426	Tiileri+sand 0,6-1,2 mm+Sand 1,2-3 mm+Biochar fin	13 %		80 %		7 %					
428	Tiileri+sand 0,6-1,2 mm	19 %		81 %							

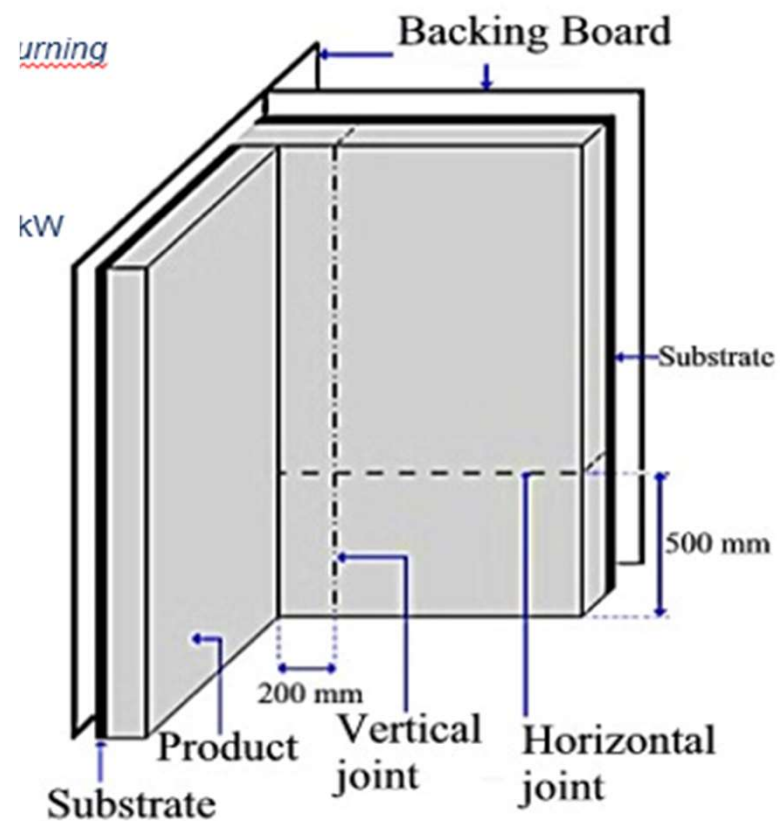
Paloluokka

Kartiokalorimetrlaitteessa mitattiin lämmön vapautumisnopeutta koekappaleen yläpinnassa ISO 5660 standardin mukaisesti. Tulokset indikoivat, että savilevy (415B) ja savilaasti (406A) kuuluvat paloluokkaan A2/B. Lisäksi mitattiin lämpötilan nousua koekappaleen alapinnassa.

Savilevyistä tehtiin koelevyt, jotka testattiin Eurofinsillä EN13823 -standardin SBI-kokeella. Myös se indikoi, että savilevyt kuuluvat paloluokkaan A2/B, ja että niiden savuntuotto on erittäin vähäistä (s1), eikä palossa esiinny palavia pisaroita (d0).

Heat value calculation				Heat value		
Raaka-aine	Raw material	Content %	Weight g/m ²	Material MJ/kg	Product MJ/kg	Product MJ/m ²
Juutikuitu	Jute fiber	1,55 %	221	17,70	0,27	3,91
Hampun päistäre	Hemp shieves	98,45 %	14019	2,60	2,56	
Savi	Loam					
Total		100,0 %	14240		2,83	

* Density 890 kg/m³, thickness 16 mm

*Eurofinsillä mitattujen raaka-aineiden lämpöarvojen perusteella, voidaan laskea että savilevyn lämpöarvo on alle 3 MJ/kg ja sisäisen epäolennaisen komponentin (juuttikangas) lämpöarvo on alle 4 MJ/m². Tämä indikoi sitä, että materiaali osallistuu paloon erittäin rajoitetusti, eli sen paloluokka on **A2***

Summary of results of the product Davinci

Requested by Tampereen korkeakoulusäätiö ~~sr~~ c/o
Tampereen Yliopisto
33014 TAMPEREEN YLIOPISTO mikael.westermarck@tuni.fi

Test results compared against EN 13501-1, class A2-s1, d0 limits

Test method	Parameter	Test result	A2-s1, d0 <u>limits</u> , according to EN 13501-1	Compliance parameters
EN 13823	FIGRA _{0,2 MJ} (W/s)	~27 ¹⁾	120	Compliant
	FIGRA _{0,4 MJ} (W/s)	~ 18 ¹⁾	-	Compliant
	THR _{600s} (MJ) LFS edge	~ 2,1 ¹⁾ < edge of specimen ¹⁾	7,5 < edge of specimen	Compliant Compliant
	SMOGRA (m ² /s ²)	threshold not <u>reached</u>	≤ 30 ¹⁾ ≤ 50 ¹⁾	Compliant
	TSP _{600s} (m ²)	~ 20		Compliant
	Flaming droplets / particles	no flaming droplets	no flaming droplets	Compliant
EN ISO 1716	PCS (MJ/kg)	2,8 ¹⁾ , 2,6 ²⁾	≤ 3,0 ¹⁾ , ≤ 3,0 ²⁾	Compliant
	PCS (MJ/m ²)	2,0 ³⁾	2,0 ³⁾	Compliant

1) Davinci, 16 mm (product as whole)

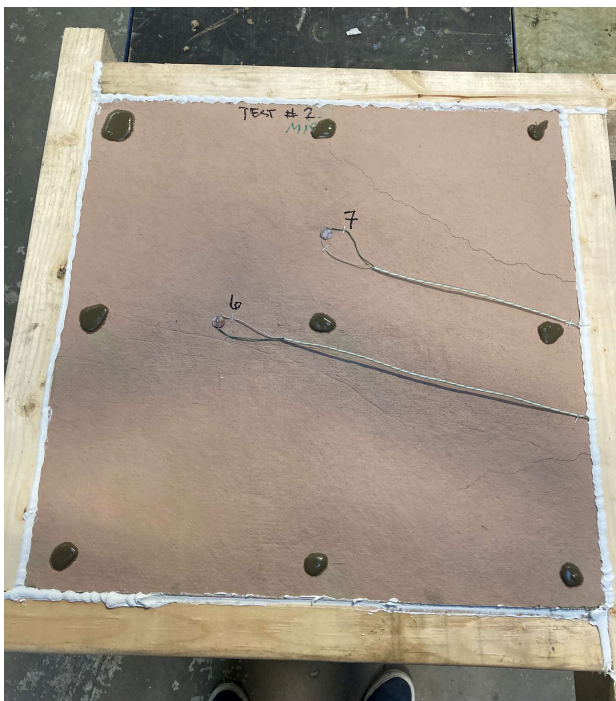
2) mixture of hemp sieves and loam (substantial component) 3)

Jute fibre, 110 g/m² (internal non-substantial component)

*Eurofinsin yhteenveto
kokeittensa tuloksista*

Palosuojauskyky

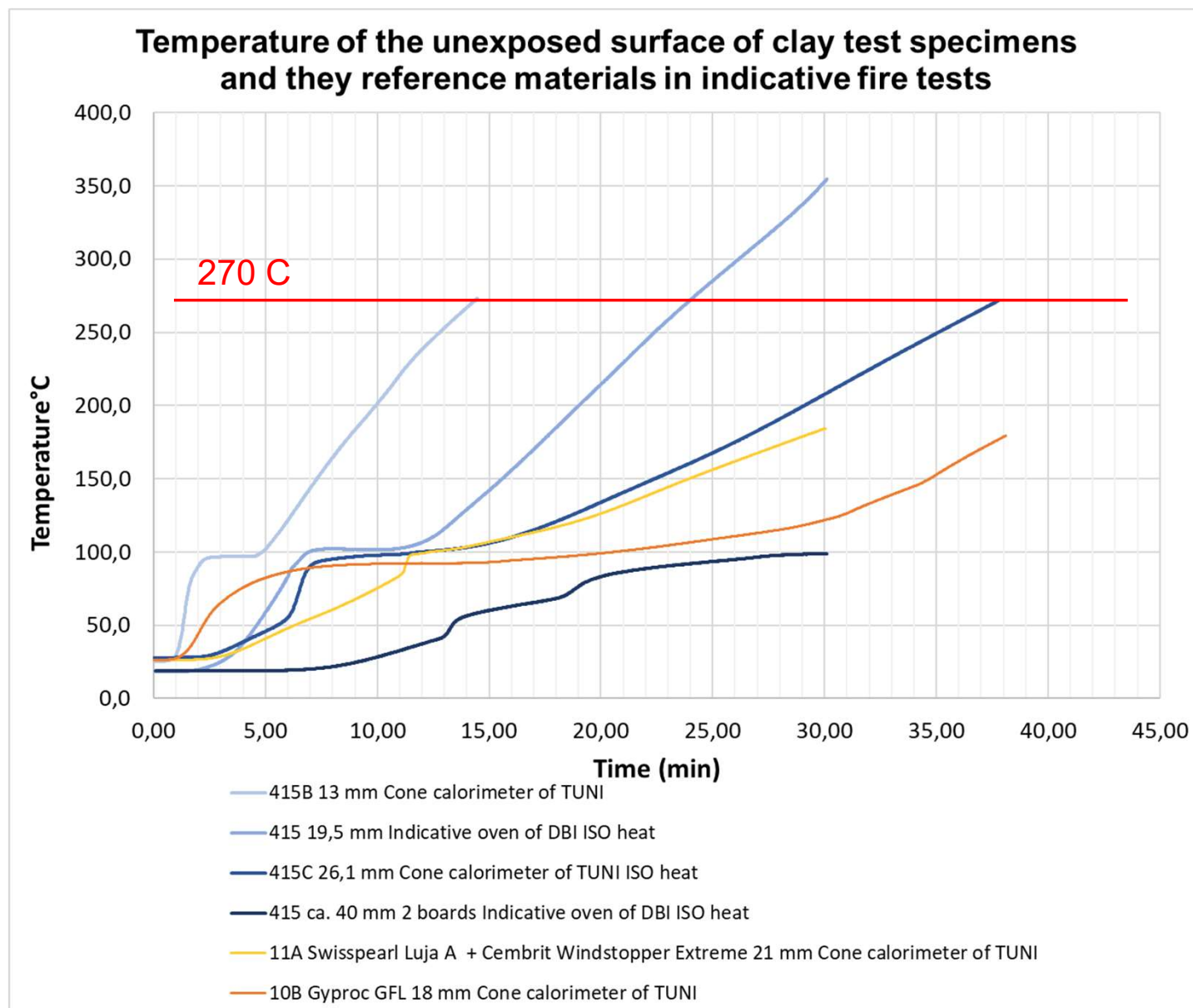

Kartiokalorimetrikokeiden yhteydessä tehtyjen lämpötilamittausten lisäksi savilevyjä testattiin myös DBI:n (Danske brand institute) testiuunilla, joka simuloi standardin EN 14135 palosuoja-ajan testiä. Lämpötilan nousua mitattiin savilevyn ja sen alla olevan aluslevyn (lastulevy) välistä, sekä lisäksi savilevyn palolle alttiilta puolelta palosimulointia varten.

Savilevyjen (415) ja referenssituotteiden palotestien lämpötiläkäyristä nähdään höyrystyvän veden jäädyttävä vaikutus n. 100 C asteessa.

Taustana oleva lastulevy (puu rakenne) alkaa hiiltymään n. 270 asteessa, jos lämpötila nousee sinne asti 30 minuutissa.

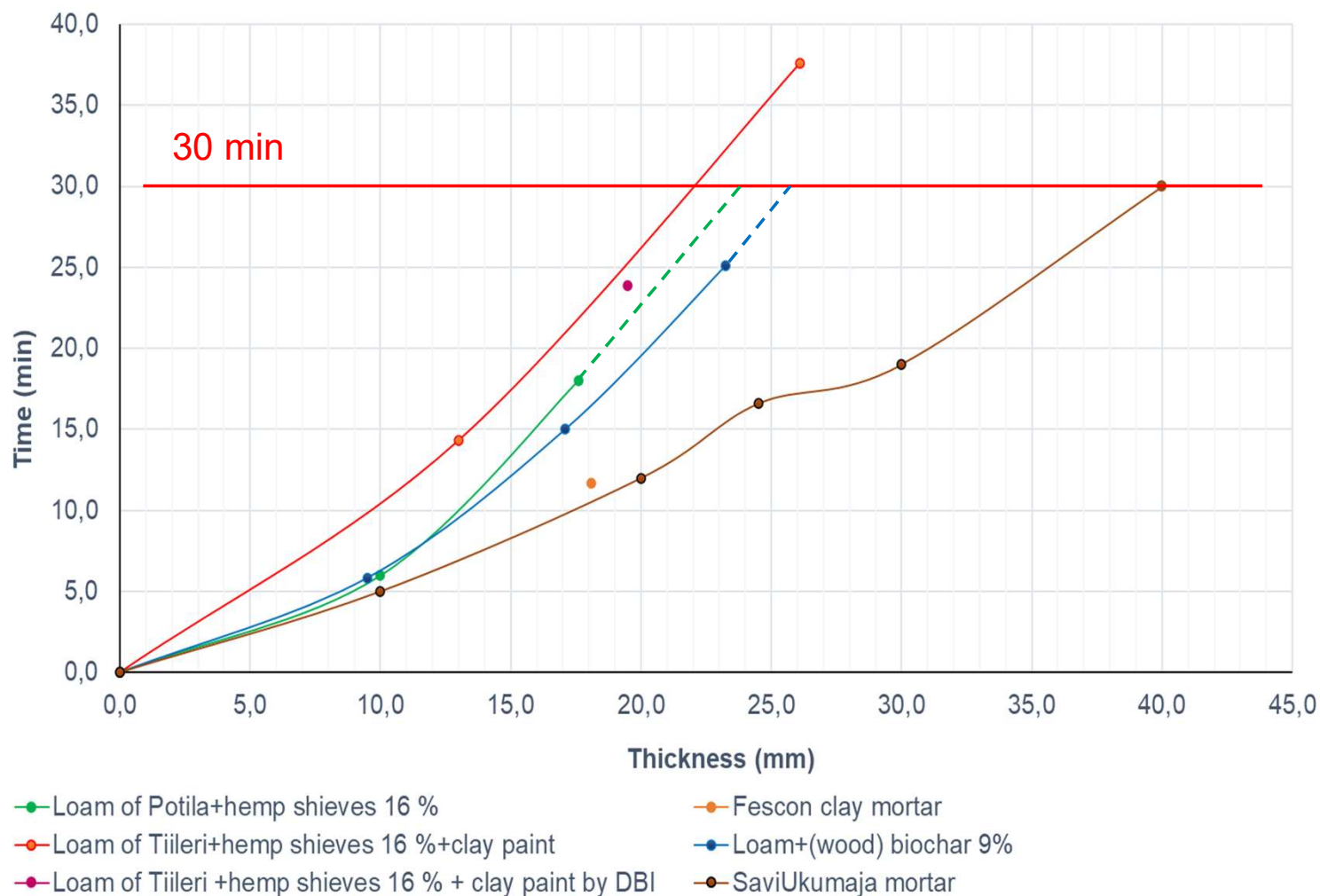

Lämpötilan noususta 270 C asteeseen voidaan piirtää käyrä materiaalin paksuuden ja ajan funktiona. Käyrältä voidaan arvioida savilevyn ja -laastin paksuus, joka antaa **30 min. palonsuoja-ajan**. Huom. kaikki koekappaleet ovat paloluokassa A.

Tulokset indikoivat että:

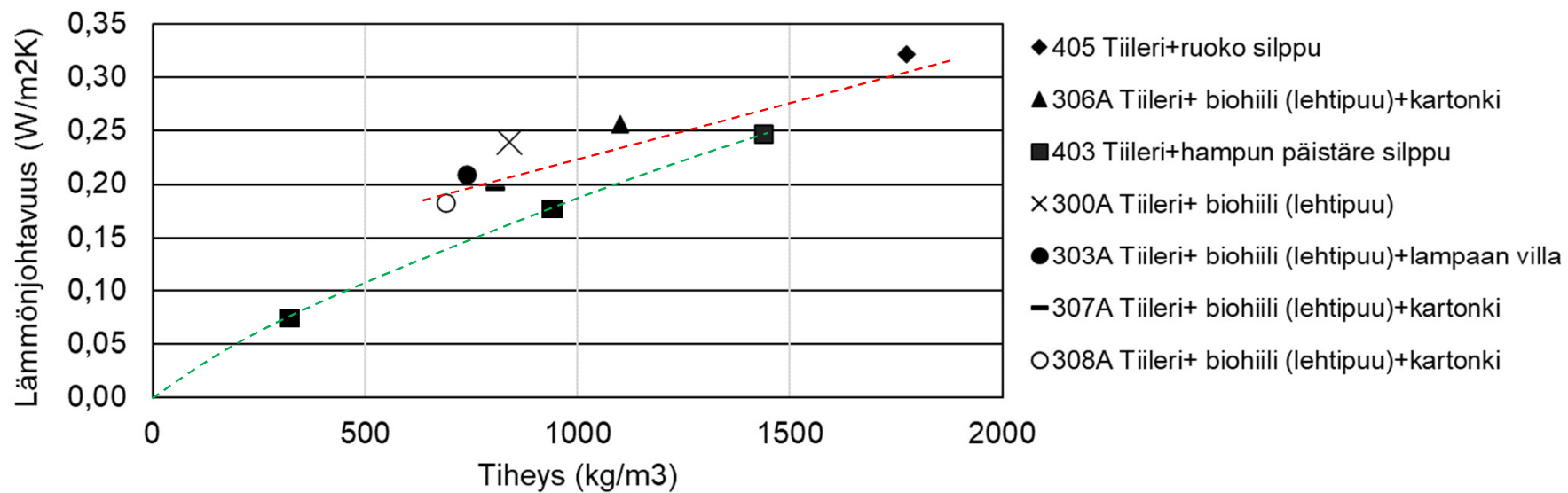
- Lisäämällä bioainesta voidaan 30 min palonsuoja-aika saavuttaa 45% ohuemmalla kerroksella perinteiseen savilaastiin verrattuna
- Savimaali parantaa tuloksia n. 8 %
- Kartiokalorimetrikoe korreloi hyvin testiuunikokeen kanssa

The effect of layer thickness to fire protection time (to reach 270 C) of a clay mortar or mass in indicative fire tests.

Savimassojen lämmönjohtavuuden ja tiheyden korrelaatio

Kiitos kiinnostuksesta!

Lisätietoja hankkeista ja tuotteista:

Mikael.Westermarck@tuni.fi

<https://research.tuni.fi/rakennusfysiikka/luonnonmukainen-rakentaminen/>

Hankkeiden omilta sivuilta on ladattavissa raportteja ja selosteita.